

Försvarsdepartementet

Försvarsministern

Nordiska Rådet
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
Danmark

Svar på fråga om nordiska medborgares integritetsskydd

Hans Frode Kielland Asmyhr har frågat om nordiska medborgares integritetsskydd och rättssäkerhet med anledning av den signalspaning som genomförs inom ramen för lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet innehåller såväl rättssäkerhets- som kontrollmekanismer för att säkerställa kravet på integritetsskydd.

Lagen och den därtill anslutande förordningen ger möjlighet för Försvarets radioanstalt (FRA) att för försvarsunderrättelseändamål inhämta elektroniska signaler oavsett i vilket medium de förmedlas. Genom denna lagstiftning regleras såväl den traditionella signalspaning i eteren som FRA har bedrivit sedan myndighetens tillkomst 1942, som den inhämtning i tråd som lagen ger utrymme för.

Signalspaning får enligt lagen bedrivas för försvarsunderrättelseändamål och för sådan teknik- och kompetensutveckling som är nödvändig för försvarsunderrättelseverksamheten. Av lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet framgår att försvarsunderrättelseverksamhet ska bedrivas till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet, samt att verksamheten endast får avse utländska förhållanden.

Signalspaning i försvarsunderrättelsesyfte får endast ske efter inriktning från regeringen, regeringskansliet eller Försvarmakten. Denna närmare inriktning ska rymma inom regeringens generella inriktning av försvarsunderrättelseverksamheten. Signalspaning får endast ske för vissa i lagen särskilt angivna ändamål. Inhämtning som sker i tråd får endast avse signaler som förs över Sveriges gräns. I lagstiftningen sker ingen reglering utifrån medborgarskap. De skyddsmekanismer för att skydda

den personliga integriteten är således samma för alla oavsett medborgarskap. Signalspaning i tråd ska ske automatiserat och med sökbegrepp. Sökbegreppen ska vara utformade och användas med respekt för den personliga integriteten och så att signalspaningen medför ett så begränsat integritetsintrång som möjligt. Därutöver gäller att sökbegrepp får vara hänförliga till en fysisk person endast om det är av synnerliga skäl för verksamheten. I lagen finns uttryckliga bestämmelser om i vilken utsträckning, trots de begränsande mekanismerna som finns på de olika besluts- och genomförande stadierna, inhämtade uppgifter inte får bli föremål för vidare behandling utan omgående ska förstöras. Förstöringsskyldigheten gäller sådan information som

- berör viss fysisk person och saknar betydelse för försvarsunderrättelseverksamheten,
- avser uppgifter beträffande vilka tystnadsplikt gäller enligt tryckfrihetsförordningen eller som omfattas av förbudet att efterforska meddelare, eller
- omfattar samtal mellan en misstänkt och dennes försvarare eller
- lämnats under bikt eller enskild självvård i vissa fall.

Rapportering av uppgifter som berör viss fysisk person får således bara avse förhållanden som är av betydelse för försvarsunderrättelseverksamheten.

Vidare kräver FRA:s signalspaning tillstånd av Försvarsunderrättelsedomstolen och en löpande granskning sker av Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun). Försvarsunderrättelsedomstolen är en specialdomstol med syfte att förstärka integritetsskyddet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Domstolen prövar ansökningar från FRA om tillstånd till signalspaning. Tillstånd för signalspaning enligt visst inhämtningsuppdrag får lämnas endast om syftet med inhämtningen inte kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt, uppdraget beräknas ge information vars värde är klart större än det integritetsintrång som inhämtning i enlighet med ansökan kan innebära och ansökan inte avser endast en viss fysisk person. All signalspaning som FRA får bedriva kräver tillstånd av domstolen.

Siun är en myndighet under regeringen som har till uppgift att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten så att den bedrivs i enlighet med lagar och förordningar. Siun är kontrollmyndighet enligt lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamheten. I kontrollen av signalspaningen ska inspektionen särskilt granska sökbegrepp, förstöring och rapportering. Vidare ska Siun på enskilda

begäran kontrollera om hans eller hennes meddelanden har inhämtats i samband med signalspaning.

Den svenska riksdagen har begärt att regeringen en gång om året ska redovisa en granskning av den signalspaningsverksamhet som har bedrivits enligt lagen. Regeringen redovisade en sådan granskning senast den 20 december 2011 (skr. 2011/12:48 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet). I skrivelsen konstaterar regeringen att signalspaningsverksamheten vid FRA bedrivs i enlighet med lagstiftningens intentioner och med respekt för den enskildes integritet. Riksdagen konstaterade vid behandlingen av skrivelsen att den granskning av FRA:s signalspaning som genomförs fungerar väl (bet. 2011/12:FöU6, rskr. 2011/12:179).

Stockholm den 26 april 2012

Karin Enström